

Publikacja jest skierowana przede wszystkim do księgowych oraz osób rozliczających małe i średnie przedsiębiorstwa. Przedstawia zagadnienia związane z rozliczaniem amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także najczęściej spotykane problemy. Podaje również przykłady, jak dzięki amortyzacji zoptymalizować dochody oraz wysokość płaconych podatków.

W niniejszym opracowaniu znajdują Państwo informacje na temat, jak prawidłowo zakwalifikować środek trwały, ustalić właściwą stawkę amortyzacyjną, ustalić wartość początkową środka trwałego oraz sposób amortyzowania go według różnych metod. Szczególny nacisk położony został na omówienie jednorazowej amortyzacji środków trwałych przez tzw. małych podatników oraz podmioty rozpoczynające działalność.

Książka w przystępny sposób wyjaśnia zagadnienia dotyczące zakupu i sprzedaży oraz darowizn środków trwałych, w tym samochodów osobowych i ciężarowych, na gruncie ustaw o podatku dochodowym oraz podatku od towarów i usług.

Przedstawione w niej zostały też zasady ujmowania operacji księgowych, dotyczących środków trwałych.

ROZDZIAŁ I

Podstawowe zagadnienia dotyczące amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

1. Środki trwałe
2. Wartości niematerialne i prawne

ROZDZIAŁ II

Zasady dokonywania odpisów amortyzacyjnych w oparciu o przykłady księgowania w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

1. Ewidencja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
2. Składniki majątku niepodlegające amortyzacji
3. Składniki majątku podlegające amortyzacji od których odpisy amortyzacyjne nie stanowią kosztów uzyskania przychodów
4. Kwalifikacja środków trwałych
5. Zmiany obowiązujące od 2014 roku

ROZDZIAŁ III

Ustalenie wartości początkowej

1. Nabycie w drodze kupna – cena nabycia
2. Wycena podatnika
3. Wycena biegłego
4. Koszt wytworzenia
5. Środek trwały otrzymany w drodze darowizny
6. Współwłasność środka trwałego
7. Wartość początkowa od przekształcenia formy prawnej
8. Amortyzacja przedsiębiorstwa wniesionego w postaci aportu
9. Ulepszenie środka trwałego

ROZDZIAŁ IV

Stawki odpisów amortyzacyjnych

1. Stawki z wykazu
2. Stawki z wykazu podwyższone
3. Stawki indywidualne dla używanych lub ulepszonych środków trwałych
4. Amortyzacja programów komputerowych i innych wartości niematerialnych i prawnych

ROZDZIAŁ V

Metody dokonywania amortyzacji

1. Metoda liniowa
2. Metoda degresyjna
3. Środki trwałe używane sezonowo
4. Amortyzacja a leasing
5. Inwestycje w obcych środkach trwałych
6. Amortyzacja samochodu osobowego
7. Amortyzacja środków trwałych finansowanych przez PFRON

8. Amortyzacja środków trwałych oddanych do nieodpłatnego używania
9. Amortyzacja jednorazowa składników majątku zaliczonych do grupy
10. Amortyzacja środków trwałych ujawnionych
11. Trwałe odłączenie i przyłączenie części składowych i peryferyjnych

ROZDZIAŁ VI

Środki trwałe a podatek VAT

1. Odliczenie podatku VAT przy zakupie i leasingu samochodu osobowego oraz innych pojazdów samochodowych
2. Odliczenie podatku VAT przy zakupie i leasingu samochodu ciężarowego
3. Odliczenie podatku naliczonego w przypadku zakupu środków trwałych służących sprzedaży opodatkowanej i zwolnionej
4. Sprzedaż środka trwałego przed upływem 5 lat
5. Wewnątrzspółnotowe nabycie nowych środków trwałych

ROZDZIAŁ VII

Zakończenie amortyzacji środków trwałych

ROZDZIAŁ VIII

Likwidacja firmy

ROZDZIAŁ IX

Typowe operacje dotyczące ewidencji amortyzacji w podatkowej księdze przychodów i rozchodów

ROZDZIAŁ X

Opodatkowanie sprzedaży nieruchomości i praw mieszkalnych

ROZDZIAŁ XI

Amortyzacja środków trwałych w księdze handlowej

1. Klasyfikacja środków trwałych w bilansie
2. Środki trwałe w nowej ustawie o rachunkowości
11. Trwałe odłączenie i przyłączenie części składowych i peryferyjnych

ROZDZIAŁ XII

Najczęściej zadawane pytania, dotyczące amortyzacji

ROZDZIAŁ XIII

Amortyzacja w przepisach ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych

ROZDZIAŁ XIV

Amortyzacja w przepisach ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych

ROZDZIAŁ XV

Wykaz rocznych stawek amortyzacyjnych

EWIDENCJA ŚRODKÓW TRWAŁYCH

Fragmenty

ROZDZIAŁ NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA, DOTYCZĄCE AMORTYZACJI

1. Zakupiono środek trwały z zagranicy. Najpierw zapłacono za fakturę, a w terminie późniejszym przekazano środek trwały do używania. Czy naliczone różnice kursowe będą podwyższać wartość początkową środka trwałego?

Tak, zgodnie z art. 22g ust. 3 i 5 u.p.d.o.f oraz art. 16g ust. 3 i 5 u.p.d.o.p. wartość początkową środka trwałego należy skorygować o różnice kursowe, naliczone do dnia przekazania środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej do używania.

2. Czy rusztowania można uznać za środki trwałe?

Jeżeli rusztowania spełniają warunki określone w art. 22a ust.1 lub 2 ustawy podatku dochodowym od osób fizycznych to można je uznać za środki trwałe. Oznacza to, że jeżeli przewidujemy używać rusztowania ponad rok i są one zdadne kompletne do użytku to należy je uznać za środki trwałe.

3. Zakupiony środek trwały przejęto do używania i wpisano do ewidencji. Następnie sprzedawca udzielił rabatu na zakupiony środek trwały i wystawił fakturę korygującą. Czy w związku z tym należy skorygować wartość początkową środka trwałego i dokonane dotychczas odpisy amortyzacyjne?

Tak. Jakikolwiek zmiany kwoty należnej zbywcy mają wpływ na wartość początkową środka

trwałego i na dokonywane od tej wartości odpisy amortyzacyjne.

4. Podatnik zakupił nowy samochód w salonie samochodowym. Przed odbiorem wykupił składki na ubezpieczenie samochodu: OC i AC. Czy zapłacone ubezpieczenie samochodu przed przejściem go do użytkowania powinno powiększyć wartość początkową środka trwałego?

Nie. Ubezpieczenie samochodu dotyczy całego roku, czyli związane jest z całoroczną eksploatacją samochodu. Wartość początkową samochodu powiększyłyby koszty ubezpieczenia w drodze. Również koszty związane z rejestracją samochodu nie powiększają wartości początkowej samochodu.

5. Mały podatnik zakupił nowy samochód osobowy. Czy podatnik może zastosować jednorazową amortyzację dla środków trwałych tj. zaliczyć w koszty 100% wartości samochodu?

Nie. Metoda ta dotyczy środków trwałych zaliczonych do grupy 3-8 Klasyfikacji Środków Trwałych z wyjątkiem samochodów osobowych.

6. Firma wykorzystuje w działalności gospodarczej samochód ciężarowy na podstawie umowy leasingu. Zgodnie z tą umową w koszty zalicza czynsze leasingowe. W wyniku awarii samochodu musiano naprawić silnik. Koszt naprawy wyniósł 10.000,00. Czy naprawa ta będzie inwestycją w obce środki trwałe, czy też wydatek można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodu?

Zgodnie z zawartą umową leasingową korzystający pokrywa wszystkie koszty związane z eksploatacją samochodu w tym koszty napraw. W powyższym przypadku nie mamy do czynienia z ulepszeniem tylko z remontem.

Naprawa polegała na naprawie silnika. Naprawa nie zmieniała parametrów technicznych silnika. W związku z tym koszt naprawy zaliczamy w koszty uzyskania przychodu bez względu na jego wysokość.

7. Zakupiono samochód. Przed przyjęciem do użytkowania zamontowano w nim alarm. Czy wartość początkową samochodu należy powiększyć o koszty instalacji alarmu?

W związku z tym iż instalacja alarmu nastąpiła przed przyjęciem samochodu do użytkowania to wartość samochodu należy powiększyć o koszty instalacji alarmu. Nie ma znaczenia ich wysokość, gdyż są to wydatki związane z przystosowaniem samochodu do użytkowania.

Jeżeli jednak montaż alarmu nastąpiłby po oddaniu samochodu do użytkowania to należy wziąć pod uwagę wartość instalacji alarmu. Jeżeli nie przekroczy wartości 3.500 zł to zalicza się ją bezpośrednio do kosztów uzyskania przychodów. W przypadku gdy wartość ta przekroczy kwotę 3.500 zł to zwiększa się o nią wartość początkową samochodu.

8. Nasza firma kupiła komputer. Faktura jest z 15 lutego 2014 roku. Faktyczny odbiór komputera nastąpił 1 marca 2014 r. Na tą okoliczność sporządzono protokół odbioru. Czy odpisów amortyzacyjnych możemy zacząć dokonywać od marca 2014 roku?

Środki trwałe rozpoczynamy amortyzować począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym środek ten wprowadzono do ewidencji. Najpóźniej środek trwały wpisujemy do ewidencji środków trwałych w miesiącu przekazania do użytkowania. Ostatecznie wpisujemy do ewidencji w miesiącu w którym przekazano środek trwały do użytkowania, gdyż w tym miesiącu wpisujemy datę przekazania środka trwałego do użytkowania. Amortyzację komputera można rozpocząć dopiero od kwietnia 2014 roku.

9. W styczniu 2014 r. właściciel jednoosobowej firmy przejął do użytkowania na cele osobiste samochód osobowy, który wcześniej był używany do prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Czy sprzedając ten samochód będzie musiał zapłacić podatek dochodowy?

Wykreślenie samochodu z ewidencji środków trwałych i przejście go do użytkowania na cele osobiste podatnika nie rodzi obowiązku w podatku dochodowym od osób fizycznych. Natomiast jeżeli w późniejszym okresie samochód zostanie sprzedany to wystąpi przychód z działalności gospodarczej. Do 31 stycznia 2003 roku przychód powstawał zawsze przy sprzedaży bez względu na to jaki okres upłynął od momentu przejścia samochodu na cele prywatne. Od 1 stycznia 2004 roku ograniczono okres w jakim powstaje przychód ze zbycia środków trwałych, które uprzednio wycofano z działalności gospodarczej. Obecnie przychód powstanie wtedy jeżeli sprzedaż nastąpi pomiędzy pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym wycofano środek trwały z działalności gospodarczej, a upływem sześciu lat. Opodatkowaniu podlega dochód ze sprzedaży. Dochód jest to różnica pomiędzy przychodem a wartością netto środka trwałego. Wartość netto jest to wartość początkowa pomniejszona o dokonane odpisy amortyzacyjne.

10. Firma, która nie jest małym podatnikiem i w poprzednim roku rozpoczęła działalność, zakupiła samochód osobowy za kwotę 3.300,00 netto. Otrzymała fakturę na kwotę 3.300,00 plus podatek

VAT22% (726,00). Kwota brutto 4026,00. Samochód został zakwalifikowany jako samochód osobowy. W związku z tym podatnik może sobie odliczyć 60% podatku VAT nie więcej niż 6.000,00. W naszym przypadku jest to kwota $726 \times 60\% = 435,60$. Czy podatnik może zastosować amortyzację jednorazową w miesiącu przyjęcia do użytkowania, gdyż kwota netto nie przekracza 3.500,00? Samochód ten został w 100% zamortyzowany u poprzedniego właściciela. Niestety nie. Przy ustalaniu prawa do jednorazowej amortyzacji brana jest pod uwagę wartość początkowa środka trwałego, a nie wartość netto z faktury. W naszym przypadku na wartość początkową środka trwałego składa się wartość netto i kwota podatku VAT naliczonego nie podlegającego odliczeniu. Czyli kwota $3.300 + 435,60 = 3.735,60$. Jak widać wartość początkowa jest wyższa od kwoty 3.500,00. W związku z tym środek trwały nie może być jednorazowo zamortyzowany. Można zastosować stawkę indywidualną i rozłożyć amortyzację na 30 miesięcy, jeżeli środek trwały był używany więcej niż 6 miesięcy. Nie ma znaczenia, że środek trwały został w poprzedniej firmie zamortyzowany w 100%. Miałoby to znaczenie jeżeli mielibyśmy do czynienia z kontynuacją dokonywania amortyzacji po przekształceniu formy prawnej. W takim przypadku od środka trwałego nie byłyby dokonywane odpisy amortyzacyjne.

11. Podatnik wynajął lokal na prowadzenie działalności gospodarczej. Wykonał tam prace adaptacyjne dla potrzeb swojej działalności. Poniósł wydatki na inwestycje w obcych środkach trwałych. Jaką metodę amortyzacji należy zastosować? Czy można rozłożyć amortyzację na okres podpisanej umowy?

Okres amortyzacji inwestycji w obcych budynkach nie może być krótszy niż 10 lat. Oznacza to, że stawka amortyzacyjna nie może być wyższa niż 10%. Podatnik musi przyjąć amortyzację w wysokości 10%. Jeżeli zaadaptowany lokal będzie wynajmował krócej niż 10 lat to do kosztów uzyskania przychodu zaliczy amortyzację inwestycji w obcych środkach trwałych tylko za okres wynajmowania lokalu. Po zakończeniu wynajmu lokalu musi zaprzestać dokonywania odpisów amortyzacyjnych.

12. Podatnik wynajmuje budynek mieszkalny. Wartość początkową ustalił metodą uproszczoną czyli jako iloczyn kwoty 988 zł i powierzchni użytkowej w nr. Czy taki obiekt podlega ujęciu w ewidencji środków trwałych?

Zgodnie z art. 22n ust. 3 nie podlegają objęciu ewidencją środków trwałych budynki mieszkalne, lokale mieszkalne, spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, których wartość ustalono jako iloczyn kwoty 988 zł i powierzchni użytkowej. Za powierzchnię użytkową uważa się powierzchnię przyjętą dla celów podatku od nieruchomości.

13. Podatnik ustalił wartość początkową budynku metodą „metrów kwadratowych w późniejszym okresie poniósł nakłady modernizacyjne. Zainstalował centralne ogrzewanie na gaz. Poprzednio ogrzewano budynek piecami kaflowymi na węgiel. Czy kwota poniesionych nakładów modernizacyjnych podwyższy wartość początkową od której nalicza się odpisy amortyzacyjne?

Jeżeli wartość początkowa została ustalona zgodnie z art. 22g ust. 1, 3-9 i 11-15 to poniesione nakłady podwyższyłyby wartość początkową budynku. W naszym przypadku wartość początkową ustalono zgodnie z art. 22g ust. 10. W związku z tym należy stwierdzić iż poniesione nakłady modernizacyjne

można bezpośrednio zaliczyć do kosztów uzyskania przychodu.